UPPSALA TINGSRÄTT
SVERIGES DOMSTOLAR

Datum
2021-06-17
Rev. 2026-11-13

Diarienummer
AÄ 2021-228

Kriterier och riktlinjer för tingsrättens uppdragslistor

Box 1113, 751 41 Uppsala • Besöksadress: Smedsgränd 22 • Telefon: 018-431 60 00 • uppsala.tingsratt@dom.se
www.domstol.se/uppsala-tingsratt
Öppettider: Måndag-fredag 08:00-16:00

Bakgrund till tingsrättens uppdragslistor

Vem som ska förordnas av tingsrätten för ett uppdrag avgörs i varje fall av den enskilde beslutsfattaren. Den som förordnas ska vara lämplig för det aktuella uppdraget. Tingsrättens huvudsakliga ansvar är att se till att de misstänktas, tilltalades, målsäg andenas, barnens och övriga aktörers intressen av att få kvalificerad juridisk hjälp tillgodoses. Det intresset är överordnat juristernas intresse av att få förordnanden (se JO-beslut 2014-1219, dnr 3586-2013, s 6 f).

Som ett internt beslutsstöd har tingsrätten använt de uppdragslistor som finns på Sveriges advokatsamfunds hemsida. Tingsrätten kommer från och med den 1 november 2021 att övergå till att använda ett nytt beslutsstöd. Tingsrätten kommer att ha egna datoriserade listor för de olika
uppdragstyper som förekommer och dessa kommer att användas när det inte är en viss namngiven jurist som har begärts. Det förhållandet att en person inte förekommer på listan hindrar inte att personen ändå förordnas, t.ex. om en part begärt denna person eller om beslutsfattaren i det enskilda fallet bedömer personen lämplig. Tingsrätten har inte någon skyldighet att föra några listor och tingsrättens beslut att inte föra upp eller ta bort en person från de olika listorna är inte ett överklagbart beslut (jmf HFD 2020 ref. 34).

För de olika listorna har tingsrätten ställt upp olika krav och kriterier. Dessa framgår nedan.

Anmälan till uppdragslistorna

Den som vill föras upp på någon eller några av listorna anmäler detta via tingsrättens hemsida.

Det är upp till den som vill föras upp på en lista att visa att man uppfyller tingsrättens krav och kriterier, såsom relevant utbildning och erfarenhet.

Anmälningar till uppdragslistorna behandlas inte löpande. Som utgångspunkt kommer tingsrätten att hantera inkomna anmälningar att föras upp på listorna en gång per kvartal. Det är lagmannen, eller den lagmannen utser, som beslutar huruvida en viss anmälan ska bifallas eller inte. Lagmannen har rätt att innan beslut fattas ge domarna på tingsrätten möjlighet att yttra sig över dem som anmält intresse. Om synpunkter kommer fram som gör att personens lämplighet för aktuell uppdragslista kan ifrågasättas kan det innebära att personen inte förs upp, trots att de formella kriterierna är uppfyllda.

Avförande från listorna

Den som inte längre vill vara upptagen på någon eller några av listorna har rätt att omedelbart bli avförd.

Kritik från allmänheten, huvudmän, andra myndigheter eller tingsrättens medarbetare som gör att en persons lämplighet för en viss typ av uppdrag kan ifrågasättas kan medföra att personen avförs från listan. (Se ovan nämnt avgörande från HFD.) Innan en person avförs från en lista ska personen beredas tillfälle att bemöta de synpunkter och övrig information som har aktualiserat frågan om avförande.

Krav för samtliga uppdragslistor

För samtliga listor gäller följande grundläggande krav:

- Juristexamen
- Verksamhetsadress med mottagningskontor inom tingsrättens domsaga. Mottagningskontorets adress ska framgå av Advokatsamfundets hemsida
- Använda telefon och e-post
- Kunna lämna snabba svar på förfrågningar via telefon
- Ansvarsförsäkring

Om något av ovanstående krav inte längre uppfylls ska detta omgående anmälas till tingsrätten. Ändrade kontaktuppgifter ska, liksom förhinder att under viss tid åta sig uppdrag, också anmälas till tingsrätten.

Grundläggande kriterier för olika uppdrag

Offentlig försvarare

- Advokat

Målsägandebiträde (se 4 § lag om målsägandebiträde)

- Advokat
- Biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är tingsmeriterad eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst 12 månader

Särskild företrädare för barn (se 5 § lag om särskild företrädare för barn)

- Advokat med dokumenterad erfarenhet av arbete med särskild inriktning mot humanjuridik, familjemål eller våld i nära relation
- Biträdande jurister på advokatbyråer kan i undantagsfall föras upp på listan om de har för uppdraget särskilt värdefulla meriter och minst tre års relevant erfarenhet

Offentligt biträde för barn i mål om vårdnadsöverflytt

- Advokat, eller
- Biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är tingsmeriterad eller som efter examen har varit anställd och utfört faktiskt arbete som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst två år.
- För både advokater och biträdande jurister gäller därutöver följande krav.
- Har tidigare förordnats som offentligt biträde för barn i LVU-mål eller som särskild företrädare för barn vid minst fem tillfällen.
- Har relevant utbildning i humanjuridik om barns utveckling och vilka behov och rättigheter barn har. Sådan utbildning kan till exempel vara kurser som Advokatsamfundet erbjuder.
- Har kunskap om vårdnadsmål till exempel genom erfarenheter som ombud eller relevant utbildning i familjerätt.

Offentligt biträde för vårdnadshavare i mål om vårdnadsöverflytt

- Advokat, eller

Biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är tingsmeriterad eller som efter examen har varit anställd och utfört faktiskt arbete som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst två år.

God man enligt Föräldrabalken/Äktenskapsbalken, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, boutredningsman/skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen

- Advokat
- Biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är tingsmeriterad eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst 12 månader
- Annan jurist som visat lämplighet för uppdragstypen

Principer för hur tingsrätten använder listorna

Förordnanden ska ske i enlighet med de grundläggande principerna i regeringsformen om saklighet och opartiskhet. Syftet med uppdragslistorna är att de fria uppdragen över tid ska fördelas så jämnt som möjligt mellan dem som är upptagna på listorna.

Lämplighetsbedömningen avseende varje enskilt uppdrag görs av beslutsfattaren. Det innebär att det i mål som avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet samt i mål med unga misstänkta/tilltalade kan förordnas en advokat med särskild erfarenhet oaktat tidigare fördelning. Listorna är ett hjälpmedel vid tingsrättens beslutsfattande och innebär alltså ingen rätt/garanti att få uppdrag.

En beslutsfattare är alltid fri att bedöma att en person inte är lämplig för ett visst uppdrag trots att personen är upptagen på den aktuella uppdragslistan och motsatsvis anse att en viss person är lämplig trots att denna inte är upptagen på listan.

Den praktiska hanteringen

- Om en person förordnas efter begäran av den enskilde räknas inte detta som en fördelning via uppdragslistorna.
- Om tingsrätten tillfrågat någon för ett uppdrag och denna åtar sig uppdraget ska det noteras i systemet som "accepterat".
- När någon som finns på en lista tackar nej till ett uppdrag ska det noteras i systemet som "nekat". Detsamma gäller om någon tackar nej men hänvisar till en kollega som kan ta uppdraget.
- Om en person som finns på en lista inte går att nå eller inte lämnar ett snabbt svar ska detta noteras i systemet som "ej svar". (Att det är upptaget eller att det är stängt under lunchtid och efter normal kontorstid bör inte räknas som att det inte gått att få svar.)
- Nekade och accepterade uppdrag samt uteblivna svar räknas i systemet samman till ett totalt antal "erhållna uppdrag".

Särskilt om offentlig försvarare under helgberedskap

Den advokat som vill vara med på tingsrättens jourlista för helger anmäler detta enligt ett särskilt förfarande. Se mer på tingsrättens hemsida. För dessa uppdrag gäller, utöver de allmänna kraven ovan, att advokaten innehaft sin advokattitel i minst tre år och som har erfarenhet av häktade brottmål samt visat särskild lämplighet för uppdrag av denna typ. (Se vidare det särskilda dokument som finns om detta uppdrag.)